

LA SEVA OBRA MAI NO HA ESTAT VALORADA JUSTAMENT

Joan Martí i Castell

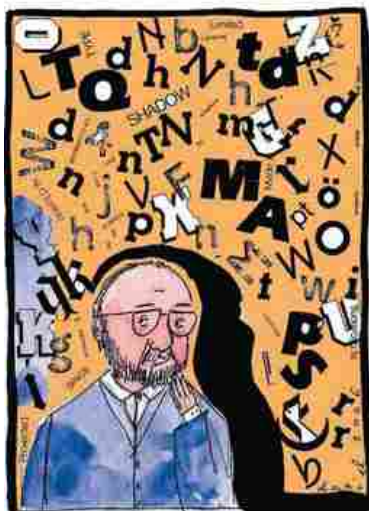
President de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans

Jordi Sarsanedas

La humanitat de Jordi Sarsanedas era peculiar: circumspecte, caut, prudent, ponderat en tot. Els àmbits en què treballà, diversos: la creació literària, la interpretació i la direcció dramàtiques, la docència, la traducció; tots, tanmateix, entorn de la paraula. Per la qual cosa, allò que més intensament l'ocupà fou la llengua; patia perquè no li manqués mai el respecte més alt, en tant que símbol nacional del poble. Dir i escriure eren per a ell les dues activitats que més rellevància donen als homes. Poques persones he conegut que fossin tan conscients i alhora tan coherents com Jordi Sarsanedas en l'ofici de manejar l'idioma. Coneixia bé l'anglès, l'italià i el francès, que ensenyà com a professor durant molts anys; en pòava amb perspicàcia i saviesa solucions que podien resoldre dubtes en la llengua catalana; tenia una habilitat sorprenent per a la comparació, que mai no l'abocava al manlleu innecessari, sinó que, ben al contrari, li servia per a evitar servituds envers les llengües dominants.

JORDI SARSANEDAS FORMAVA PART DE LA SECCIÓ Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, en qualitat d'escriptor. L'obra preceptiva s'ha beneficiat de la riquesa del seu criteri. En les sessions acadèmiques, discutia amb la serenitat que no exclouia la passió els problemes lèxics i gramaticals que s'hi plantejaven. Si no sempre tenia raó, en canvi sempre tenia raons que justificaven les seves posicions, més enllà, doncs, del gust personal —que el seu era exquisit— o de la intuïció. Li dolia pregonament que alguna proposta que feia no fos acceptada; però sabia que, a la fi, calia incorporar sense recança als recursos habituals les solucions adoptades. Hi col·laborà amb el convenciment d'aportar-hi honradesa, racionalitat, sentit comú. Afirava, matisava de manera singular. Ja en són massa pocs els qui articulen habitualment la ela geminada o els qui empen, sense exhibicionisme, però també sense rubor provincial, els *llur*, *àdhuc*, *sengles* i així endavant. Ell n'era un.

SARSANEDAS FOU UN COL-LEGA, UN AMIC amarat de bonhomia, rialler, interessat per tot, complidor: mai no va faltar a les convocatòries dels plens de la secció, fins que la malaltia li ho impedí. Es resistí tant com va poder a no deixar que el vencés; i el treball li era la millor defen-

DANIEL BOADA

“Sarsanedas ha estat un gegant —metàfora fàcil, aplicada a ell— de l'escriptura, des d'on, ultra la correcció escrupolosa, ha practicat la militància de salvar en cada frase, en cada paraula, la llengua”

sa: sempre rigorós, sempre primmirat. Recordo que quan va passar els moments més durs del seu mal em deia que se sentia com una cosa entre les mans de la medicina, com un objecte entre els engranatges del protocol mèdic, però que, malgrat tot, ésser encara un jaiet actiu, útil, era tota una ambició.

NO ES POT DIR BEN BÉ QUE L'OPTIMISME fos un tret que el distingia; tampoc no era una persona trista ni negativa. Era home de tonalitats diferents, en qui es barrejaven, doncs, l'humor i la ironia més fins i l'enuig i la ràbia: li manava la realitat i, consegüentment, si les coses no marxaven bé, no disfressava la rebel·lia, elevava el to de veu, gesticulava ostensiblement. En recordar els anys viscuts a la Secció Filològica, afirmava que s'hi havia sentit feliç, però no ben bé sempre, i recordava la pintoresca i no per això menys dolorosa història romanesca —com deia ell mateix— de la unitat de la llengua.

JORDI SARSANEDAS FORMA PART DEL GRUP de lluitadors agosarats per la recuperació nacional, especialment des del flanc de la cultura; ha estat al capdavant de la redacció de la revista *Serra d'Or* i d'altres iniciatives que nasqueren enmig de dificultats aberrants. Per tant, es compromet políticament; la seva causa: el seu país, sempre. Les posicions que adoptà hagueren d'ésser doloroses, perquè s'enfrontaren contra la dictadura més ferotge. Conegué la clandestinitat, en què s'estrenà poèticament amb el poemari *A trenc de sorra*. Res no pogué moure'l de la lleialtat a les idees pròpies, però mai no emprà l'engatjament en favor de la democràcia i de la justícia com una patent que el deslliurés de cap deure ni com una fatiga que hagués d'ésser recompensada. Fou íntegre.

SARSANEDAS ÉS UN EXEMPLE D'ESCRIPTOR reconegut insuficientment. Conreà la poesia, el conte, la novel·la; no gensmenys, la seva obra no ha estat mai valorada justament. És cert que la literatura catalana ha destacat sempre el seu nom, però amb molta menys decisió que no mereixia. Sarsanedas ha estat un gegant —metàfora fàcil, aplicada a ell— de l'escriptura, des d'on, ultra la correcció escrupolosa, ha practicat la militància de salvar en cada frase, en cada paraula, la llengua i al mateix temps la democràcia i la llibertat.

HOMENATGE PÒSTUM

Teresa Pàmies

Esriptora

Els néts del Guti

Foren els més aplaudits el divendres 10 de novembre al Palau de la Generalitat, quan el president Maragall convidà els néts d'Antoni Gutiérrez Díaz a recollir la Medalla d'Or que el govern català li concedí a títol pòstum. Asseguts a primera fila, amb l'avia Helena presidint la família, els set néts —dos nois i cinc noies— s'alçaren emoci-

onats. El president Maragall els saludà amb una encaixada i els confià l'estoig amb la medalla concedida a Antoni Gutiérrez Díaz pels mèrits ressenyats en l'acta de lliurament llegida d'antuvi. Els néts no havien nascut quan l'avi participava en el combat antifranquista que el dugué a les presons de la dictadura: Burgos, Caraban-

chel i la Model, persecució que assumí la família, particularment Helena Pérez, l'animsosa companya del perseguit, que exercí de mare i pare dels tres fills del matrimoni. Els néts van créixer en una família que els inculcà valors que transcendeixen la militància política circumstancial o incessant, valors que no s'hereten però

que, via exemple, ajuden a formar persones amb criteri propi i a maldar per defensar-lo, com el company Guti defensà el seu, motiu pel qual era homenatjat. Alguns homenatges, fins i tot de signe laic, semblen cerimònies de beatificació, però els infants i els adolescents els viuen amb naturalitat. Els néts del Guti devien pensar

en l'avi que els duia a pescar entre les roques del Maresme —li deien *Antonio dels peixos*—. Recordaran l'avi dels Nadals a Sant Pol, la paella compartida amb els avis i els amics i companys convidats, alguns dels quals eren presents a l'homenatge. I el record enfortirà el sentiment de pertinença a una família i a un poble.

VOLTA D'HORIZO

Serveis, aigua i energia

J.J. Navarro Arisa

Quan una persona que era benestant i està acostumada a malbaratar la seva riquesa es queda sense recursos, tothom la considera obligada a acceptar una davallada en el seu nivell de vida. Quan no n'hi ha més, no es pot jugar amb el que no sobra. Imaginem el cas hipotètic d'algú que s'entesta a viure per damunt de les seves possibilitats, ignorant la limitació dels mitjans amb què compta. Aquest és sovint el cas de les societats de l'anomenat Primer Món, com ara la nostra. Sembla que el principal problema del futur immediat ja no serà el creixement sostingut i constant de la producció, sinó el manteniment d'un equilibri entre producció i conservació dels recursos. Serà molt difícil que tothom tingui prou aigua per gastar-la igual que si fos inesgotable; serà molt complicat no posar límits a uns serveis dels quals hi ha un subministrament limitat que si estiguessin al servei dels capricis d'una demanda sense límits. I tard o d'hora no serà possible ignorar que la despesa creixent d'energia és també un factor de contaminació, que cal evitar a tota costa en nom de la pròpia sostenibilitat del model de societat i dels hàbits (o les exigències) dels consumidors. És aquesta crisi de recursos (o de capacitat i habilitat per gestionar-los) la que fa que l'aigua o l'energia es converteixin en motius d'enfrontament, o que la lluita pel control dels recursos esdevingui un factor central de la lluita pel poder polític. No és un escenari més o menys pessimista per a una obra de ficció, sinó la realitat de cada dia que es materialitza a totes les notícies sobre “batalles per l'aigua” entre administracions, revoltes ciutadanes per les avaries i mancances dels serveis públics o picabaralles entre empreses, grups de poder o governs pel control d'un subministrament d'energia que, com ara sabem, no està garantit per sempre.